

dalo na spletu. Ob tako dobrem sprejetju ideje smo se podobno lotili še Vodnika po planinskih postojankah v Sloveniji in Vodnika po slovenski planinski poti, ravno tako avtorja Jožeta Dobnika. Vse te vsebine bomo združili na enem mestu, kjer bodo dosegljive planincem in splošni javnosti. Naš namen je zgraditi prostorsko zbirko vseh pomembnejših planinskih poti in koč. Tudi tokrat bomo poskrbeli, da bodo informacije prišle prav na poti – bodisi preko tiskane karte ali pa z GPS-napravo. Naj izkoristimo priložnost in prosimo vse hribovce, ki imajo GPX-sledi planinskih poti, da nam jih posredujejo, saj bomo lahko zbirko še izpopolnili.

GEOPEDIA PO MERI UPORABNIKA

Poleg razširjanja vsebine, ki sedaj pokriva že praktično vsa področja življenja – zdravje, izobraževanje, naravne nesreče, okolje, vreme, šport, kulturo, turizem, fotografije in še mnogo drugih – Geopedia napreduje tudi v tehnološkem smislu. Prva tri leta smo predvsem dodajali nove funkcionalnosti, kot so možnost vključevanja fotografij in videa v opis, možnost uvoza in izvoza GPX-datotek, izris višinskega profila, tiskanje slik in možnost 3D pogleda na lokacijo. Zaradi vseh teh novosti pa je Geopedia sčasoma postala prezahtevna za veliko večino uporabnikov, saj geografski informacijski sistemi (GIS) marsikomu niso blizu. Zato smo se odločili, da sistem prenovimo.

Tako je v začetku tega leta zaživela Geopedia Lite, enostavna različica aplikacije, ki omogoča tisto, kar na Geopedii počne velika večina obiskovalcev – pregleduje prostorske vsebine, išče po naslovih in podobno. Za večje uporabnike smo obdržali prvotno verzijo in jo poimenovali V1 (v1.geopedia.si).

Veliko število uporabnikov pa aplikacijo uporablja tudi pri svojem delu oziroma raziskovanju, ne zgolj za zabavo. Zanje smo začeli razvijati naprednejšo različico Geopedie, ki smo jo poimenovali Geopedia Pro. Njeno prvo verzijo smo uporabnikom predstavili zadnji poletni dan. Ker je pri spletnih aplikacijah značilno, da se vsebina in funkcionalnosti nadgrajujejo izredno hitro, vse pomembnejše novosti objavljamo na portalu (portal.geopedia.si), kjer so na voljo tudi video navodila, FAQ (pogosta vprašanja in odgovori) in forum.

Geopedia hrani ogromno količino podatkov. Preko deset milijonov prostorsko umeščenih vnosov s podrobnimi opisi, zbranih v preko 10.000 vsebinskih slojev, ki skupaj zasedajo približno 1 TB prostora,

dnevno pa se do uporabnikov prelije povprečno 100 GB, kar je precej impresivna statistika. Tolikšna količina podatkov pa lahko povzroča težave, saj je težko poiskati točno določeno vsebino, zato smo razvili dodatno funkcionalnost – vključitev Geopedie v druge spletne strani. Na ta način lahko spletni portali, ki so osredotočeni na posamezne tematike, s pomočjo Geopedie prikazujejo natanko tiste vsebine, ki jih potrebujejo. Tako so zanimive podatke svojim uporabnikom na spletni strani predstavili Planinska zveza Slovenije, Dedi.si (interaktivna naravna in kulturna dediščina), dogaja.se (aktualni dogodki v Sloveniji), Slovenski etnološki muzej, E-kataster jam in drugi. Konec septembra je to tehnologijo uporabila tudi med planinci izredno poznana spletna stran Hribi.net, v izgradnji podobnih spletnih strani pa smo se preizkusili tudi na Geopedii in tako so nastali Vreme (vreme.geopedia.si), Jadralski portal (jadralskiportal.geopedia.si), ravno v tem trenutku pa nastaja tudi stran s planinsko tematiko, ki bo, upajmo, takrat, ko bo ta članek objavljen, že končana.

KAJ PA NAŠE POMANJKLJIVOSTI?

V vseh teh letih projekta nismo razmišljali o poslovnem modelu. Na začetku razvoja smo se ukvarjali predvsem s tem, da bi res naredili nekaj novega, uporabnega, drugačnega, in sploh nismo mislili na to, kako bomo pokrili stroške. Potem je Geopedia začela uporabljati množica uporabnikov, kar nam je dalo polet in spet je poslovni del romal na stranski tir. Vendar stroškom nismo mogli pobegniti, saj jih je kar nekaj – strojna oprema, najem interneta, nakup letalskih posnetkov ter drugih osnovnih podatkov, potem pa še delo razvijalcev. Nekaj sredstev smo dobili v okviru projekta Ministrstva za visoko šolstvo in šport in Evropskega sklada za regionalni razvoj, a teh sredstev je mnogo premalo, da bi pokrili vse stroške. Sami storitev nismo znali zaračunavati, so nas pa presenetili nekateri od uporabnikov, ki so nas ob pohvalah odkrito povprašali, kakšna je možnost za donacijo oziroma kako lahko finančno prispevajo k razvoju, saj jim čas ni dopuščal, da bi drugače prispevali k razvoju Geopedie. Česa takega pa res nismo pričakovali! Zaradi njihove spodbude smo omogočili možnost simboličnega prispevka 20 EUR, s katerim uporabniki pridobijo dostop do Geopedie Pro. Upamo, da bomo s tem zbrali dovolj sredstev, da bomo lahko obnovili letalske posnetke Slovenije. ●

Načrtovanje planinskih izletov z GAEA+

Moderno orodje naše PZS

Matjaž Šerkezi

Sosednje planinske organizacije so z digitalizacijo planinskih poti in njihovo integracijo v spletne in samostojne storitve začele že v začetku devetdesetih let.

Kot mlad in nadobuden alpinist in planinec ter ponosen uporabnik takrat zelo naprednega GPS-a, Garmina eTrex Venture, sem se s kartami avstrijskega Alpenvereina srečal že zelo zgodaj. Občutek uporabe digitalnih kart in možnosti načrtovanja poti, dodajanja točk in tiskanja so se mi zdeli takrat zelo napredni in seksi. V tistem času je bila Planinska zveza Slovenije na področju digitalizacije zaostala, kar danes na nek način razumem, saj takratna informacijska tehnologija ni omogočala tako prijazne uporabniške izkušnje, bila je draga, Slovenci pa smo se bolj ali manj ukvarjali s svojo eksistenco po osvoboditvi spon komunizma.

Po drugem mileniju pa je tudi Slovenija naredila velik korak. Še vedno imam žive spomine, ko so se iz Mobitelovega centra na Ajdovščini vile kolone čakajočih na svoj prvi mobilni telefon. Spomnim se tudi prve

Zagon programa

ADSL internetne povezave, ki je omogočala vstop v virtualni svet brez nadležnega zvoka telefonske linije. Danes si skoraj ne znamo več predstavljati vsakdana brez elektronske pošte, branja digitalnih izvodov časopisa, mobilnega telefona ... Računalniška pismenost ni več zgolj prižgati in ugasniti računalnik, poiskati urejevalnik besedil in napisati nekaj besed. In kaj si šele mislimo o nekom, ki pošlje vabilo ali dopis v formatu JPEG?!

Trendu in razvoju skuša slediti in se postavljati ob bok tudi Planinska zveza Slovenije. V veliko podporo ji je številno članstvo, ki s svojimi prostovoljci omogoča, da nastaja kvaliteten digitalni register planinskih poti, velik delež pa prispeva mlado in vizionsko vodstvo krovne organizacije.

POVEČANJE PREPOZNAVOSTI SLOVENSKE PLANINSKE POTE

Leta 2010 smo se uspešno prijaviли na razpis Ministrstva za gospodarstvo in Evropskih skladov za regionalni razvoj s projektom Povečanje prepoznavnosti slovenskih planinskih poti in planinskih koč.

Cilji projekta so bili:

- promocija Slovenije in turizma, zlasti pa planinskih poti doma in v tujini;
- dvig kvalitete življenja na način, ki obiskovalcem omogoča sprostitve, črpanje energije v neokrnjeni naravi in nujno potrebno fizično aktivnost, prilagojeno sposobnostim posameznika;
- izdelava atraktivne promocijske spletne strani na domeni www.tophikingalps.com v šestih jezikih, kjer bomo izpostavili pet najprivlačnejših slovenskih planinskih poti;
- povečanje varnosti obiskovalcev gora;
- **promocija štirih nacionalnih poti** (Slovenska planinska pot, evropski pešpoti E6 in E7 ter Via Alpina);
- seznanjanje ljudi z zavarovanimi območji in naravnimi vrednotami ter prvinami naravne pokrajine. K planinstvu in posledično izboljšanju kvalitete življenja ter zdravja smo želeli spodbuditi tudi vse tiste, ki se zaradi različnih razlogov še nikdar niso odpravili v hribe.

PROGRAMSKA OPREMA GAEA+

Poleg zgoraj omenjenih ciljev smo veliko pozornosti namenili spletni storitvi za tridimenzionalni prikaz slovenskih gora GAEA+, ki je brezplačno dostopna na spletni strani Planinske zveze Slovenije in jo je razvilo z Gazelo nagrajeno podjetje Xlab, d. o. o.

Namestitveni program, ki deluje v okoljih Windows, OSX in Linux, najdete s klikom na

ikono, poimenovano *Sprehodite se po planinskih poteh* (na prvi strani spletne strani PZS). Za delovanje potrebujete aktivno spletno povezavo in nameščeno Java (v primeru, da ni nameščena, bo zanjo poskrbel namestitveni program). Programu dovolite tudi prehod preko požarnih vrat, ko vas bo za to vprašal. S pomočjo enostavnega vmesnika, kvalitetnih ortofoto¹ podlag in 3D vizualizacijo se lahko sprehajate po slovenskem alpskem svetu, ga raziskujete ali pa se kvalitetno pripravite na izlet.

GAEA+ je opremljena z digitalnim zapisom slovenskih planinskih poti, s planinskimi kočami in relevantnimi ter ažurnimi informacijami Planinske zveze Slovenije. V GAEA+ je integriran tudi iskalnik, ki vam na izbrane zahteve (čas hoje, zahtevnost poti, obisk planinske kočice ali vrha) poda priporočene izlete. V programu najdete vsa osnovna orodja, ki so potrebna za kvalitetno in enostavno delo (dodajanje točk, poplavnega vala, risanja poti ...).

Orodje GAEA+, s katerim je pripravljen tridimenzionalni prikaz slovenskih gora, odlikujejo:

- **raznolike možnosti vizualizacije podatkov:** Gaea+ omogoča predstavitev neomejenih količin poljubnih geografsko označenih podatkov tako v dveh dimenzijah kot v realističnem trirazsežnostnem prostoru;

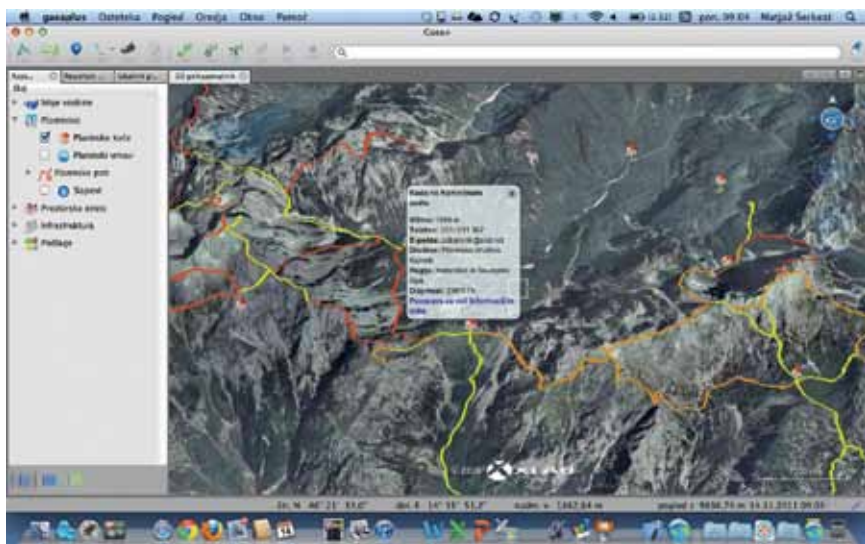
- **prilagodljivost:** GAEA+ je orodje, ki se ga lahko tako rekoč neomejeno prilagaja uporabnikovim željam in potrebam. Na povezavi <http://geo.xlab.si/raam/> si recimo lahko ogledate, kako je orodje prilagojeno za spremljanje najtežje kolesarske preizkušnje na svetu (RAAM, Race Across America) v živo;

- **združljivost in povezljivost:** z Gaea+ se lahko vizualizira katerekoli geografsko označene podatke in 3D predmete (celo predmete, rekonstruirane iz digitalnih fotografij), orodje pa se lahko poveže tudi z zunanjimi podatki (npr. kamerami na avtocesti).

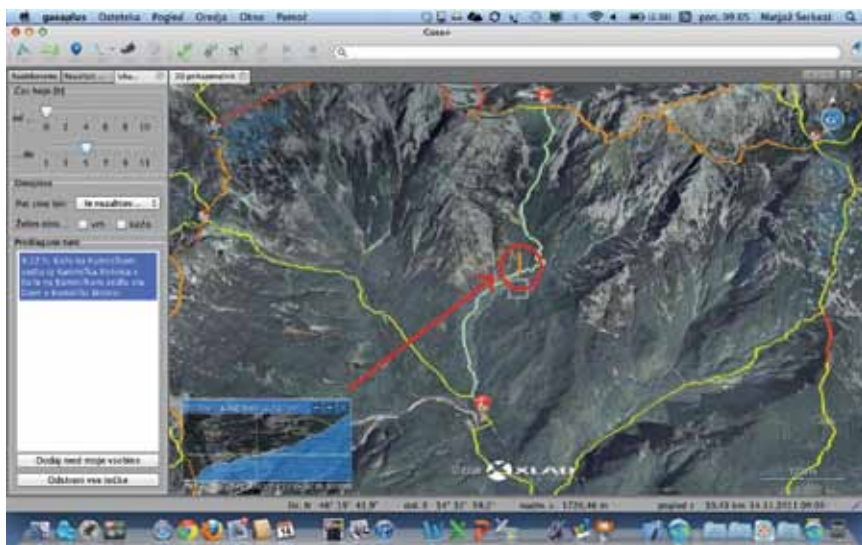
Ostale prednosti aplikacije GAEA+ so, da deluje na ortofoto bazi s 3D vizualizacijo in da je aktivno povezana s spletno stranjo Planinske zveze Slovenije, kar pomeni, da imate ves čas osvežene podatke planinskih koč in poti. V njej lahko po želji načrtujete izlete, raziskujete Slovenijo s pomočjo kvalitetnih ortofoto kart, pregledujete višinske profile poti in si ustvarite sliko zahtevnosti določene poti, ki so rangirane po težavnosti: lahke planinske poti (rumena barva), zahtevne (oranžna barva) in zelo zahtevne (rdeča barva). Pot, ki ste si jo izrisali sami, lahko posnamete z orodjem "novo potovanje" ali pa si jo preprosto prenesete v svojo GPS-napravo. Pomembna prednost pa je, da je GAEA+ brezplačna.

Seveda vas ob tem tudi opozarjamo, da so mogoča določena odstopanja od realnosti in kot pri vsaki tovrstni storitvi velja previdnost pri uporabi na terenu. Storitve bomo v prihodnje še razvijali in ji dodajali uporabniške možnosti. Ob tem so dobrodošle vse vaše sugestije in opažanja. Veseli bomo

¹ Ortofoto je izraz za slike terena, narejene navpično navzdol iz letala. Njihovo izdelavo v glavnem financira država s proračunskimi sredstvi, nekatera območja pa sofinancirajo občine. Ortofoto je danes nepogrešljiv in bogat vir topografskih podatkov za uporabo na najrazličnejših področjih.

Ob kliku na planinsko kočico se odpre okno z vsemi podatki o izbrani koči (nadmorska višina, planinsko društvo, telefonska številka, e-naslov in povezava do kočice na spletu). Vse planinske kočice so povezane z bazo podatkov na spletni strani PZS.

Posebej priročen je višinski profil, ki se izriše vsakič, ko označite določeno pot. Ob sprehodu čezenj na označeni poti lahko vidite, kje se trenutno nahajate na višinskem profilu, kar je še dodatna informacija, kje in s kakšno strmino se boste srečali na izletu.

tudi, da nam sporočite morebitne napake. Svoja opažanja nam sporočite na e-naslov: 3dplaninskepoti@pzs.si.² Želimo vam prijetno raziskovanje slovenskega planinskega sveta in ob tem ne pozabite, da je to najlepše početi v naravi. Še posebej v čudovitih zimskih dneh, ki prihajajo.

In predlog: če še niste pripravili turnih smuči na prihajajočo sezono, je sedaj zadnji čas, da to storite. Ko bo dolinsko življenje ovito v gosto meglo, bo za nas planince poskrbela inverzija. Za čas slabega vremena in velike nevarnosti snežnih plazov pa si ga bomo lahko krajšali z virtualnim sprehodom v GAEA+.

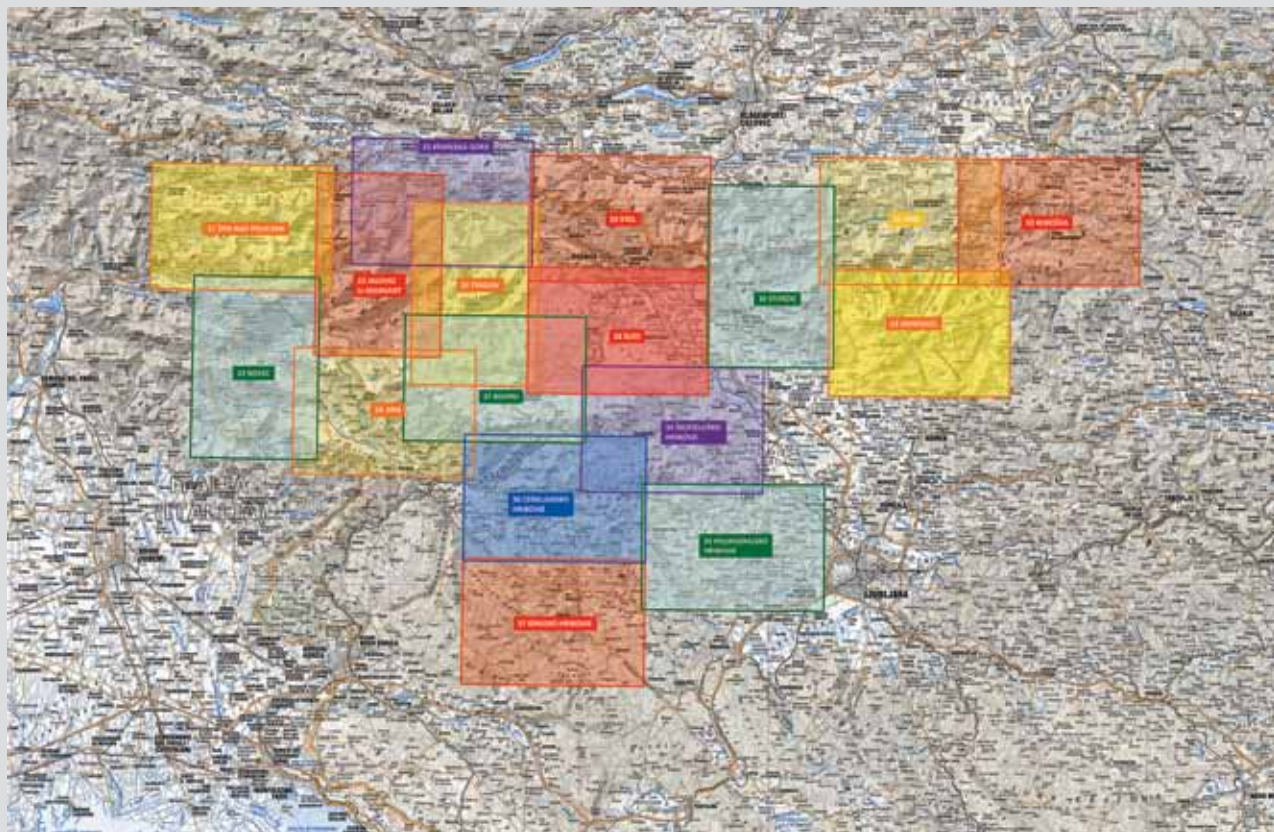
² Če imate težave pri nameščanju aplikacije in s samim delom v njej, se lahko obrnete na Matjaža Šerkezija (041 663 446) ali na e-naslov: 3dplaninskepoti@pzs.si. Z veseljem vam bomo pomagali.

NOVE IN BODOČE PLANINSKE KARTE PZS

Založniški odbor Planinske založbe PZS skrbi za izdajo planinskih kart, vodnikov in drugih publikacij. V letu 2010 je podjetje Kartografija, d. o. o. po naročilu PZS izdelalo pregledna načrta listov planinskih kart za celo Slovenijo v merilih 1 : 25.000 in 1 : 50.000. Skladno z razdelitvijo za merilo 1 : 50.000 bo s planinskimi kartami v prihodnosti pokrito celotno območje države, v merilu 1 : 25.000 pa le območja z večjim planinskim obiskom. Vse karte teh dveh razdelitev

se od leta 2011 naprej izdelujejo po enotnih navodilih in v enakem kartografskem oblikovanju. Trenutno so v izdavi karte Triglavski narodni park 1 : 50.000, Polhograjsko hribovje 1 : 25.000 in Mozirske planine – Zahodno Pohorje, Dobrovlje 1 : 50.000. V programu za leto 2012 so še karte Stol 1 : 25.000, Trenta 1 : 25.000 in Kamniško-Savinjske Alpe 1 : 50.000, vse v popolnoma novi izdaji.

Dalibor Radovan, član Založniškega odbora Planinske založbe

Pregledni načrt listov planinskih kart za celo Slovenijo v merilu 1 : 25.000